

Mədəniyyət küleyi

FELYETON

Hə, hər şeydə bir mədəniyyət olduğu kimi, məişət tullantılarının da evdən kənarlaşdırılmasında bir mədəniyyət gərəkdir. Əcəba, bu mədəniyyət küleyi hər kəsin yanından ötəndə onun üzünə yumşaq bir şillə kimi toxunubmu?

Belə görürəm ki, əsla. Zibil atmaq-la bağlı mədəniyyət dəxi külək olub çoxları səmtə əsməyib. Ki, şəhərimizdə gördüyümüz mənzərələr bunu demək üçün kifayət qədər əsas verir. Ay camaat, bu zibil məsələsi belədir ki, biz marketlərdən evə daşdıqlarımızın qalıqlarını, qabıqlarını, işlənmişlərini də eyni qaydada evdən bayıra daşımağa məcburuq. Bu, bizim borcumuzdur.

Şəhərimizin məhəllələrində qarşılaşırıq ki, budur, məişət tullantıları qutuları sıra ilə düzülüb, səliqəli şəkildə. Hətta qapaqlı belə. Ona görə qapaqlı ki, təmizliyə daha çox riayət olunsun, iy-qoxu ətrafa yayılmasın. Biz nə edirik? Evdən çıxırıq, tullantı da əlimizdə, xeyli yol gəlirik, insafən, xeyli. Qutulara çatmağa bircə metr qalmış zibili bu qutuların ətrafına atırıq və elə sürətlə qaydırırıq ki, ya bizi bu qutulardan iy-qoxu vurur, ya da ki, kənardan görün olar ki, biz zibili qutunun içərisinə deyil, ətrafına atdıq.

Hələ, maşınla zibil atanlar var ey, onları demirəm. Ay qardaş, bu maşının sahibi niyə zibil qutusunun pedalını sıxmalıdır ki? Kişinin oğlu yeməyib-içməyib özünə bir maşın alıb ki, bir zibil-dən ötrü maşından aşağı düşsün? Arvad evdən çıxanda əl çəkmiş ki, sən canın, bu zibili də at, nə bilim uşaq ağlayır, nə bilim işim çoxdur, çıxma bilmirəm. Bu kişi də evdən çıxdığına şükür elədiyi üçün zibili də götürür ki, arada-

ki mehribanlığa xələl gətirməsin. Çünki evə tez gəlmək kimi, gec gəlmək-zad da olur.

İndi bu adam nə etməlidir ki? Bir dəfə maşına həyətdə minməli, bir dəfə də tullantı qutularının yanında enməli-minməlidir ki, nədir-nədir, zibil atıram? Adam heç qapını da açmır, pəncərədən tullayıb qutuların ətrafına, çıxıb gəlir.

Uşaq gedir məktəbə, ya hazırlığa, ana deyir ki, ay bala, enəndə o zibili də at. Uşaq da istəməsə də etməyə məcburdur da, nə etsin. Anadır, sözündən

çıxmamaq kimi bir mədəniyyətə malik-kik. Götürür zibili, ta yolundan qalıb dalana tərəf dönməyəcək ki... Oralarda bir ağacın-zadın altına atıb aradan elə əkilir ki, amandır, görənlər.

Elə olsun, evdar xanımlar, guya onlar uşağı havaya çıxaranda, marketə alış-verişə gedəndə zibili gətirib düz məişət tullantısı qutularının içərisinə atırlar? Niyə də atırlar ki, əziyyət olmaz məgər? Elə uzaq məsafədən tullayırlar ki, amandır, birdən yaxına gedərik üstümüzdə iy-qoxu hopar.

Beləliklə də bir də baxırsan ki, ilahi-pərvərdigara, tullantı qutularının ətrafında bir görüntü var ki, gözlü olasan, görməyəsen, yox əşi, elə yaxşısı budur ki, elə kor olasan, görməyəsen. Onsuz da tullantılar da bəzi ərazilərdə vaxtında götürülmədiyindən orada, necə deyirlər, aləm bir-birinə qarışır. Belə baxırsan-baxırsan, sonra yaxınlıqdakı skamyalardan birində əyləşib fikir eləməyə başlayırsan ki, nə olardı ki, bu mədəniyyət küleyi buralarda da əsərdi də. Axı bu küləklər şəhərimdə necə olur ki, bir neçə növ küleyin biri bu mədəniyyət küleyini əsdirir bizə tərəf...

Kaş ki əsdirirdi. Kaş ki... Bayırdan içəri daşdıqlarımızı necə səliqəli şəkildə aparırıqsa, evdən bayıra gəlməlləri də eyni qayda ilə gətirib bu qutuların içərisinə atardıq. Maraqlıdır ey, vallah, heç təsadüf etmişiniz ki, bir nəfər marketdən gələndə aldıklarını ağacın altında qoyub evə gedə və yaxud da blokun ağzında, maşının yanında unuda? Əsla görə bilməzsiniz. Bəs belə isə biz o aldığımızın atılmalı olan hissələrini nə üçün küçə-bacaya səpələyirik?

Gedib çatırıq qutuların yanına, bir addımımıza qıyıb onun pedalını sıxıb zibili içəriyə atırıq, yanına tullayıırıq. Maşından enməyin dərdindən maşının pəncərəsindən tullayıb qaçırıq.

Şəhərimizin gözəlliyinə, udduğumuz havaya bu qədər "diqqətlə" yanaşan adamlara nə deyəsən, nə arzulayasan? Arzu etsən ki, zibili qutularda at-

sınlar, vallah ümidvar olaq ki, bu arzu heç vaxt reallaşmayacaq. Çünki...

Hə, düşündüm və tapdım. Biz belə insanlara yalnız o küləkdən arzulamalıyıq. Beləliklə arzu edirəm ki, şəhərimizdə güclü bir mədəniyyət küleyi əssin. Bu külək zibil atmağı bacarmayanların üzünə elə bir şillə vursun ki, bəlkə ayılıb, mədəni olmağı, nəyi hara və necə atmağın düzgün olduğunu dərk edələr. İnşallah ki, o külək yaxınlarda əsər...

Mətanət Məmmədova